

KURU ÜZÜM SEKTÖR RAPORU-2013

Dünya Üretimi

Dünyada, önde gelen üretici ülkeler tarafından üretilen üzümlerin belirli bir kısmı her yıl kurutulularak 1,2 milyon tona yakın miktarda kurutulmuş üzüm elde edilmektedir. Türkiye, A.B.D, Çin, İran, Hindistan, Şili, Güney Afrika, Arjantin, Yunanistan ve Özbekistan dünyanın en önemli kuru üzüm üreticisi ülkeleridir. Tablo 1’den de anlaşılacağı üzere, kuru üzüm üretiminde bazı yıllar ülkemiz, bazı yıllar ise ABD birinci sırayı almaktadır.

Tablo 1: Dünya Kuru Üzüm Üretimi (Bin Ton)

Ülkeler	2008	2009	2010	2011	2012
Türkiye	310.000	274.000	248.547	268.949	286.575
ABD	325.000	275.000	330.000	320.000	260.000
Çin	155.000	150.000	130.000	120.000	165.000
İran	60.000	125.000	155.000	155.000	145.000
Hindistan				153.000	144.000
Şili	55.000	70.000	60.000	60.000	75.000
G. Afrika Cum.	42.350	32.600	40.000	28.650	35.000
Arjantin	30.100	28.000	25.000	23.000	27.000
Yunanistan	25.000	28.000	25.000	27.000	26.000
Özbekistan	30.000	35.000	25.000	25.000	25.000
Avustralya	10.000	14.000	15.000	6.400	16.000
Afganistan	27.000				
Meksika	8.500				
Diğer	68.000	30.000	30.000	20.000	20.000
Toplam	1.145.950	1.061.600	1.083.547	1.206.999	1.224.575

Kaynak: Uluslararası Sert Kabuklu Ve Kuru Meyve Konseyi - INC

Türkiye Üretimi

Ülkemizde, 1200’ün üzerinde üzüm çeşidinin varlığı saptanmıştır. Üretilen üzümün, yıllar itibariyle değişmekle beraber, ortalama % 5-10’unun kurutulduğu tahmin edilmektedir. Türkiye’nin dünya ticaretine konu olan ve ihracatta en fazla öneme sahip kuru üzümler, çekirdeksiz ve özellikle “Sultani” tip kuru üzümlerdir. Ülkemizin sultani veya diğer bir adıyla sultaniye çekirdeksiz üzümü dünyaca tanınmaktadır. Sultaniye tipi çekirdeksiz kuru üzüm, 18. yüzyıl sonlarında yuvarlak çekirdeksiz kuru üzümün ıslah edilmiş çeşididir. Nefaset yönüyle sultanlara layık görüldüğünden sultan sofralarını süslemesi nedeniyle sultaniye adını almıştır.

Ülkemizde çekirdeksiz kuru üzüm üretimi, Ege bölgesinde özellikle Manisa, Turgutlu, Salihli, Akhisar, Menemen, Kemalpaşa, Çal ve Çivril’de yoğunlaşmıştır. Türkiye’de üretilen üzümler, çoğunlukla kuru ve yaş olarak tüketilmekle birlikte, bir miktar üzüm de pekmez, bulama, pestil, lokum gibi formlarda doğrudan veya sirke ile içki yapımında olduğu gibi dolaylı olarak sanayi tarafından değerlendirilmektedir. Türkiye’deki üzüm tüketimi, üretimin, sofralık, şaraplık veya kurutmalık olmasına göre farklılık göstermektedir. Sofralık ve şaraplık üzüm üretiminin yurt içi talebi ancak karşılıyor olması sebebiyle, tüketimin büyük bölümü yurt içinde gerçekleştirilmekte ve ancak küçük bir bölümü ihracata konu olmaktadır.

KURU ÜZÜM SEKTÖR RAPORU-2013

Kuru üzümde ise ağırlık ihracattadır. Bir protein ve karbonhidrat kaynağı olan kuru üzüm, içeriğindeki demir, fosfat, kalsiyum ve diğer mineral maddeler ile A, B1, B2, B6, C vitaminlerinden dolayı, dünyada gittikçe artan oranlarda talep görmektedir.

Özellikle gelişmiş ülkelerde, sağlıklı gıda tüketimi konusundaki bilincin yüksek olması beslenme alışkanlıklarında bu tip ürünlerin daha fazla yer almasına sebep olmaktadır. Bu açıdan, kuru üzüm, gelecek yıllarda, dünya organik gıda pazarından daha büyük paylar alabilecek bir üründür.

Dünya İhracatı

Dünyada üretilen 60 milyon tondan fazla taze üzümün bir kısmı kurutmalık olarak ayrılmakta ve önde gelen ülkeler tarafından her yıl yaklaşık 1,2 milyon ton civarında kuru üzüm elde edilmektedir. Üretilen bu miktar üzümün ise her yıl 750 bin ton civarındaki miktarı dünya ticaretine konu olmaktadır. Dünya Kuru Üzüm ihracatına ilişkin veriler incelendiğinde ülkemizin %29'luk pay ile birinci sırada yer aldığı, ülkemizi sırasıyla A.B.D (%23), Şili (%10) ve İran'ın (%7) ve takip ettiği görülmektedir (Tablo 2). Sektörde başta Almanya ve Hollanda olmak üzere bazı ülkelerin re-export uygulamalarına yaygın olarak rastlanmaktadır.

Tablo 2: Dünya Kuru Üzüm İhracatı (Bin \$)

Ülkeler	2010	2011	Değişim	Pay
Türkiye	417.598	506.499	21,3%	29,4%
A.B.D	331.814	402.742	21,4%	23,4%
Şili	141.392	167.156	18,2%	9,7%
İran	318.879	126.259	-60,4%	7,3%
Çin Halk Cumhuriyeti	69.960	102.067	45,9%	5,9%
Yunanistan	65.144	73.708	13,1%	4,3%
Arjantin	46.962	61.896	31,8%	3,6%
Güney Afrika	79.902	39.993	-49,9%	2,3%
Almanya	26.234	35.692	36,1%	2,1%
Afganistan	52.527	34.314	-34,7%	2,0%
Genel Toplam	1.706.602	1.724.376	1,0%	100,0%

Kaynak: Trademap

Dünya İthalatı

Dünya Kuru Üzüm ithalatına ilişkin veriler incelendiğinde, birinci sırada %17'lik pay ile İngiltere'nin yer aldığı, bu ülkeyi sırasıyla Almanya (%12), Hollanda (%8) ve Japonya'nın (%5) takip ettiği görülmektedir. Bu dört ülkenin toplam payları dünya ithalatının yaklaşık yarısına karşılık gelmektedir.

KURU ÜZÜM SEKTÖR RAPORU-2013

Tablo 3: Dünya Kuru Üzüm İthalatı (Bin \$)

Ülkeler	2010	2011	Değişim	Pay
İngiltere	251.608	290.167	15,3%	16,7%
Almanya	162.412	203.623	25,4%	11,7%
Hollanda	110.373	139.686	26,6%	8,0%
Japonya	73.828	90.285	22,3%	5,2%
Kanada	72.162	72.278	0,2%	4,2%
Avustralya	41.641	67.403	61,9%	3,9%
Rusya Federasyonu	96.771	64.026	-33,8%	3,7%
Fransa	58.825	63.421	7,8%	3,7%
İtalya	47.169	52.137	10,5%	3,0%
Brezilya	50.664	51.647	1,9%	3,0%
Genel Toplam	1.626.113	1.737.270	6,8%	100,0%

Kaynak: Trademap

Türkiye'nin Kuru Üzüm İhracatı

Türkiye'nin kuru üzüm ihracatının hemen hemen tamamını çekirdeksiz kuru üzümler oluşturmaktadır. Türkiye'nin 2011 yılı kuru üzüm ihracatı 506 milyon dolar olarak gerçekleşmiş olup, 2012 yılında ise bir önceki yıla oranla %2,7'lik artış ile bu rakam 520 milyon dolara yükselmiştir. Ülkeler itibarıyla Türkiye'nin kuru üzüm ihracatına bakıldığında, en önemli ihraç pazarlarımızın, başta İngiltere, Almanya, Hollanda ve İtalya olmak üzere AB ülkeleri olduğu görülmektedir (Tablo 4). Bu ülkeler, Türkiye'den ithal ettikleri kuru üzümlerin bir kısmını yeniden ihraç ederek değerlendirme yoluna gitmektedirler.

Tablo 4: Türkiye'nin Kuru Üzüm İhracatı

Ülke Adı	2011		2012		Değişim	Pay
	Miktar (Ton)	Değer (Bin \$)	Miktar (Ton)	Değer (Bin \$)		
İngiltere	59.554	141.401	64.413	151.979	7,5%	29,2%
Almanya	38.786	92.253	39.987	93.422	1,3%	18,0%
Hollanda	24.442	57.568	25.238	57.158	-0,7%	11,0%
İtalya	16.701	39.107	16.355	35.941	-8,1%	6,9%
Fransa	14.250	33.961	13.487	31.752	-6,5%	6,1%
Belçika	10.404	24.386	12.771	29.054	19,1%	5,6%
Avustralya	13.233	30.391	11.155	24.306	-20,0%	4,7%
Kanada	5.982	13.764	6.761	15.089	9,6%	2,9%
İrlanda	4.122	9.146	4.246	9.315	1,9%	1,8%
Yeni Zelanda	3.605	8.292	4.070	9.205	11,0%	1,8%
Genel Toplam	214.064	506.456	224.984	520.279	2,7%	100,0%

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi

Kaynak: Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığı